

Romano hangos

10.

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 11 • ČÍSLO 20 • VYŠLO 16. LISTOPADU 2009

zprávy

CHOMUTOV – Volební štáb ODS začíná být nervózní, že stranu u voličů poškodí někteří její členové. Mezi ně patří primátorka Chomutova, dvojka na kandidátce ODS v severních Čechách. Před pěti lety získala titul magistry práv na plzeňské právní fakultě, ale nikdo z činitelů fakulty nezaznamenal, že by tu vůbec studovala. Co totiž Řápková žádá po jiných, sama po sobě nikoliv. Druhým hříšníkem je poslanec Marek Benda, předseda ústavně-právního výboru. Získal titul malého doktora práva (JUDr.) tím, že předložil jako rigorózní práci tutéž, za níž už získal titul magistra. Další podvod!

OSTRAVA, VÍTKOV – Tříletá Natálka podstoupila zatím poslední operaci a je pravděpodobné, že by mohla vánoční svátky strávit s rodinou již v novém opraveném domku. „Jsem nejšťastnější člověk pod sluncem,“ svěřila se matka zotavující se holčičky Anna Siváková. Věří, že po smutných měsících rodina prožije skutečně šťastné a veselé Vánoce.

BRNO – Brněnská radnice chce snížit počet rodin, které kvůli neplacení nájemného dostanou výpověď z bytu. Projekt Druhá šance by měl zamezit, aby se rodiny kvůli nevyhovujícímu bydlení rozpádaly a děti končily v dětských domovech. V poslední době dostalo výpověď z obecního bytu v Brně 160 rodin, a to díky radnicím Brno-sever a Brno-střed. Bytové a sociální odbory těchto radnic by měly s dlužníky více komunikovat a pokoušet se spolu s nimi situaci řešit únosným způsobem. O podobné řešení SRNM marně asi 15 let usiluje, a zatím sluchu nedostalo, zejména na Brně-sever. Snad se něco mění k lepšímu. Heuréka! (kh)

Romské i jemenské tóny na Django Festu

I když v sobotu 14. listopadu začalo k večeru poprchávat, uvnitř brněnského klubu Fléda to vřelo. Na tři stovky vesměs mladších romských návštěvníků se zde vyvalila směs tradičních romských melodií, ale i novodobého rebelského hip-hopu a zahraničních „multi-kulti“ stylů. Za všechny např. česko-jemenská formace Al-Yaman (vlevo) či Cigánski diabli ze Slovenska. V příštím Romano hangos najdou čtenáři o Django Festu víc.

Text a foto: pp

Romové v Ekoltesu mají úspěch

HRANICE NA MORAVĚ – Podporované zaměstnávání Romů. Tak se nazývá společný projekt romské firmy Sterena a městské firmy Ekoltes Hranice. Funguje už šestý rok bez jakýchkoliv dotací a větších problémů.

Zásahu na tom má i podnikatel Štefan Daniš, který práce romské firmy řídí. O projekt se začala zajímat též Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách. Její zástupci Hranice navštívili a mají zájem použít naši iniciativu v praxi i jinde.

Projekt se začal rýsovat kolem roku 2003. Tehdy společnost Ekoltes z Hranic na Moravě hledala cestu, jak zaměstnat některé těžko uplatnitelné skupiny obyvatel v tomto městě. Ekoltes byl zvolen, protože se jedná o akciovou společnost, jejímž stoprocentním vlastníkem je město Hranice. Podnik navíc provozuje činnosti, ve kterých se mohou méně kvalifikovaní pracovníci bez větších požadavků na školení uplatnit.

Muselo být dodrženo několik

podmínek, aby iniciativa byla vůbec životaschopná. Tedy: objasnit celou problematiku nižším vedoucím pracovníkům a zaměstnancům, řešit problémy a stížnosti z řad zaměstnanců a veřejnosti, spolupracovat s městem Hranice a přerovským a hranickým úřadem práce.

Raději parta čistě romská nežli smíšená

Důležitý byl zájem města zaměstnat vytipovanou skupinu v oblasti komunálních služeb, podporovat projekt u veřejnosti a mít zpočátku možnost čerpat z dotací na aktivní politiku zaměstnanosti. Od začátku jsme měli v úmyslu projekt zaměřit pouze na Romy, protože smíšené pracovní skupiny se v minulosti ukázaly jako neefektivní a z pohledu lidských vztahů problematické. Romové si také měli organizovat práci sami, nejlépe přes romskou firmu, od čehož jsme očekávali pocit hrdosti a sounáležitosti ke skupině. Měli mít svobodu v tom,

jak a kdy přidělenou práci vykonají. Mantinely platily pouze pro začátek a konec pracovní doby. Práci měli vykonávat na vlastní náklady a s vlastním vybavením, tedy bez jakýchkoli záloh a výpomoci, ať již finanční či materiální ze strany firmy Ekoltes.

Projekt předpokládal, že Ekoltes přidělí práci, v průběhu dne zkontroluje provádění úkolů, aby se včas dalo zabránit případným nesprávným postupům, eventuálně škodám, a v závěru přebere provedené práce. Ty budou prováděny na základě normálních smluvních vztahů a tok peněz průkazně povede přes normální fakturaci a tudíž bezhoto- tovostní styk.

Ve spolupráci s živnostenským úřadem byly vytipovány romské firmy a provedeno výběrové řízení na vhodného kandidáta z řad romských podnikatelů. Po výběru majitele firmy došlo na rozbor hospodaření firmy. Zajímalo nás, nakolik je připraven zajistit všechny potřeby

Pokračování na str. 3

z obsahu

Druhá šance pro Romy?

Helena Křištofová a byty v Brně

strana 2

Roman, Patrik a housky

Dva noví pekaři z Charbulovy

strana 2

Co se děje s armádou

SS jako vzor? Je to možné?

strana 3

Exekutor – co smí, co ne

Ludmila Krátká odpovídá klientům

strana 3

Prospěl? Nebo zklamal?

Anketa o politicích a politice

strana 4–5

Jak žije Monika z Brna

Možná, že vyhraje SuperStar

strana 6

Co se zvláštními školami?

Inspekce si posvítí na segregaci

strana 6

Irena Bagárová: Dluhům a drogám se vyhnout obloukem

Nejdřív pedagogická asistentka, pak terénní sociální pracovníce ve sdružení Romodrom a Společnosti Romů na Moravě (SRNM). Irenu Bagárovou přivedla do tohoto prostředí tehdejší zaměstnankyně SRNM Danara Meluzinová. Irena zde působí už dvanáctým rokem. V současnosti jí dělá starosti hlavně zvětšující se počet lidí, kteří končí v holobytech nebo na ubytovnách.

Jak vypadaly začátky v SRNM?

Nejdřív jsem se té nabídky trochu lekla. Jsem sice Romka, ale s Romy jako s menšinou jsem nepracovala. K mým kamarádům patřili Romové i „bílí“, romskou problematiku jsem nijak zvlášť vyhraně ne-

vnímala. Baví mě pomáhat lidem, takže práci jsem si oblíbila. Pravda, to finanční ohodnocení, jak už to v neziskovkách bývá, to je zase jiná stránka.

Když slyším, do jakých problémů se zamotávají klienti, mám dojem, že situace se spíš zhoršuje.

Ano, poslední dobou řeším čím dál víc problémy s exekucí a bydlením. Řada klientů byla vyhozená z obecních bytů, protože rodina v něčem uvízla, třeba v závislosti na automatech atd., neplatila nájem a má strašné dluhy, které musí splácet. Je to pořád dokola. Nezabývá se toho, musí splácet, a když ne, úřady jim sáhnou na dávky. Když někdo na

nájmech udělá velký dluh, majitel podá žalobu, která zní na vyklizení, ale s náhradou bytu, protože mají děti. Takže jim dají ubytovnu nebo například na Bratislavské holobyty. Ten se skládá z jedné místnosti bez koupelny či kuchyně, společný záchod je venku. V místnosti tam žije dohromady třeba 6–7 lidí.

Lidi, kterým tohle hrozí, musí přehodnotit svoje priority, důležité věci dát na první místo. Chci na ně apelovat, protože i když k nám přijdou pro radu a my se snažíme zachránit co se dá, město jim splátkové kalendáře nepovolí, poněvadž mají dluhy 300 tisíc nebo půl milionu. My jako terénní sociální pracovníci jim pak hledáme nouzové

bydlení, jenže to je jednak v horším stavu než to původní, jednak za něj platí šílené peníze. Třeba třikrát víc než dřív – po rodině někde na ubytovně můžou chtít i 15–16 tisíc. Teprv pak si uvědomí, jaké pátky musí platit, jinak by byli na dlazbě. Jdou často do desítek horšího prostředí, dluhy jim stejně zůstanou. Mně je především líto, že v těchto podmínkách musí vyrůstat děti.

Dá se zhruba odhadnout, jak velkou část obyvatel holobytů a ubytoven tvoří Neromové?

Pokud vím, na ubytovnu se dostávají hlavně Romové, asi z devadesáti procent. Vytváří se tak dal-

Pokračování na str. 7

zaznamenali jsme

BRNO, VÍDEŇ – Dana Teinitzer-Šarkőziová oslavuje životní jubileum. Rádi připomínáme životní výročí naší stálé dopisovatelky a zapálené ochránkyň Romů, kterého se prvního prosince dožívá v plné síle a zdraví. Ať ji její elán a zapálení dále vydrží v neúnavné práci pro naše i rakouské Romy. Paní Dana žije střídavě na české i rakouské straně hranice. But bacht the sastipen!

VYKMANOV – Podle soudu se romský státní policista Barkoci, nyní postavený mimo službu, snažil zamést pod koberec případ dvou Romů, kteří údajně surově zbili na ulici v Ostrově dalšího muže. Všichni svědci i městští strážníci, kteří se dostavili na místo v době údajného útoku dvou Romů, nic takového nedosvědčili a mimoděk tak potvrdili, že napadený muž, jehož pověst v místě není dobrá, si vše vymyslel. Reportáž z okamžiku, kdy Barkoci nastupuje trest do věznic na tři roky a loučí se s policisty, rodinou i svědky, dokazuje pravý opak toho, zač byl Barkoci odsouzen.

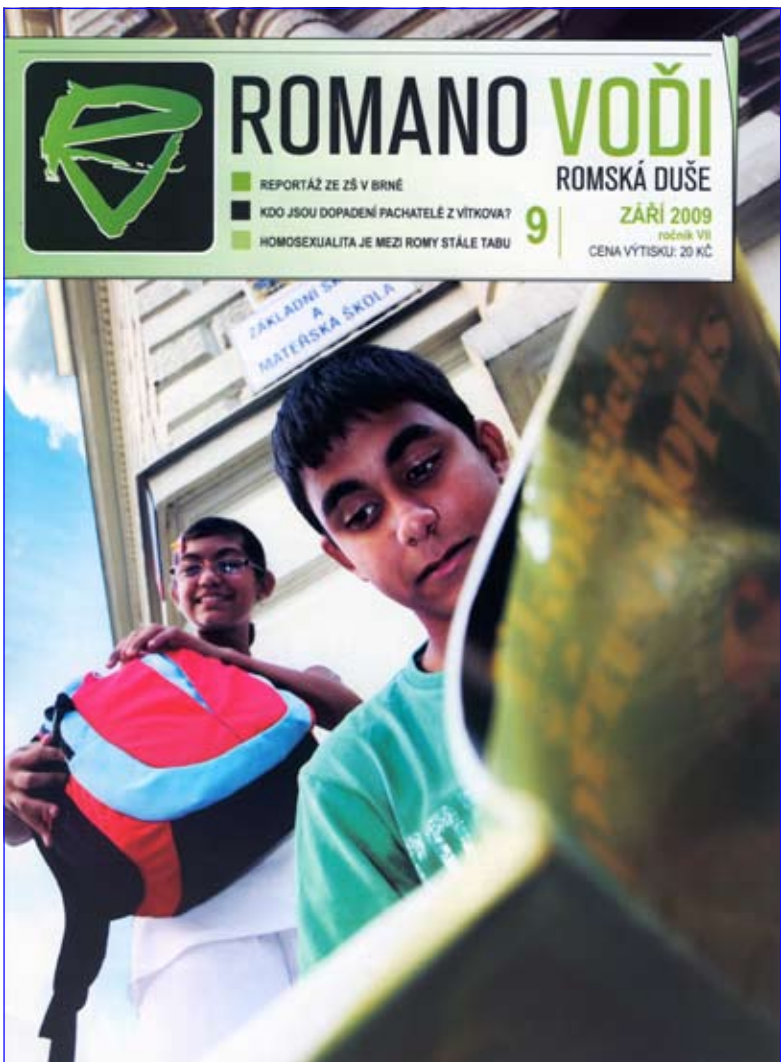
OSTRAVA – Benedikt Vácha, bývalý předseda ostravské pobočky Dělnické strany, je jedním ze členů skupiny pravicových extremistů, kteří byli letos v únoru pravomocně odsouzeni za brutální pouliční násilí v Ostravě. Napadli a zranili několik lidí a podle svědků při tom hajlovali. V návrhu na zrušení Dělnické strany, který má na stole Nejvyšší správní soud, však o tom není ani zmínka, přestože se o Váchovi mluví jako o člověku s vazbami na neonacistické organizace.

PRAHA – White Justice (Bílá spravedlnost) je skupina neonacistů, podezřívána z přípravy teroristických útoků. Měly být zaměřeny i na syna premiéra Jana Fischera, dvacetiletého Jana. Důvodem k tomu byla zřejmě okolnost, že premiér i jeho syn se netají příslušností k židovské víře. Voják Lukáš Sedláček, zakladatel organizace, přiznal, že vycvičil na třicet lidí v boji zblízka se zbraní i beze zbraně, v podpalování aut a likvidaci majetku. Profesionální voják z tábořského vojenského útvaru byl z armády propuštěn. To je málo! – dodáváme.

PRAHA – Internetová diskuse na Facebooku obsahuje spoustu rasistických příspěvků. Existenci této skupiny se bude zabývat i policie. Může mít v tomto případě i úspěch při zjišťování autorů rasistických výroků, protože přispěvatelé jsou na Facebooku registrováni pod skutečným jménem, často používají i fotku. Od 4. listopadu, kdy byla skupina založena, se přihlásilo 6 800 členů. Nemůžeme si odpustit smutný povzdech, kam se naše společnost řítí. (kh)

BRNO – Bývalý brněnský strážník Pavel Trenz, odsouzený roku 2007 na dva roky za vydírání a zneužívání pravomoci veřejného činitele, pracuje znovu u brněnské Městské policie jako civilní zaměstnanec. Trenz byl společně s dalším strážníkem Pavlem Kyprem odsouzen za zbití a týrání čtrnáctiletého romského chlapce. Trenz se chtěl pomstít za přepadení a okradení svého syna skupinou romských výrostků.

PRAHA – Členové extremistické skupiny White Justice vedli databázi 300 lidí, proti nimž chtěli bojovat a zastrášovat je. Na fotografiích v seznamu „ideových nepřátel“ se objevili „vysoce postavení Židé“, policisté i politici. V databázi figuruje třeba jméno předsedy KSČM Vojtěcha Filipa, sociálnědemokratického poslance Zdeňka Jičínského nebo aktivisty Ondřeje Cakla. (www.romea.cz, pp)

Na Romy čeká Druhá šance

Rada města Brna schválila projekt Druhá šance. Jedná se o sociální program, kterým chce město předcházet ztrátě bydlení svých občanů. Nemálo Romů trápí právě tento problém a není tedy divu, že jejich reakce byly téměř okamžité, jsou zvědaví a vznášejí dotazy typu: „Druhá šance znamená, že mohu dostat druhý byt?“ nebo „Budou mi odpuštěny dluhy nebo penále?“ a také „Jak se mám přihlásit do tohoto programu?“ Pokusím se odpovědět na vaše nejčastější dotazy touto cestou.

Komu je tento program určen?

Všem, kteří sice mají dluhy na nájemném, ale bydlení si chtějí udržet. Program není určen pouze Romům, dá se však předpokládat, že většinu klientů budou tvořit právě Romové.

Proč město Brno tento program vytvořilo a přijalo?

Ztráta bydlení je nežádoucí jev, který dlouhodobě poznamená klienta. Dopady však řeší i úřady, nejvíce

ožehavé jsou případy rodin s dětmi. Přijetím tohoto programu chce město také docílit toho, aby obyvatelé začali své dluhy řešit, tyto peníze jsou potřebné na údržbu domů, ve kterých žijete. Aby byl program účinný, bude nově propojena práce bytových a správcovských kanceláří se sociálními službami.

Jakou výhodu mi přinese moje účast v tomto programu?

Pro klienta a celou jeho rodinu to znamená, že své problémy, nejen bytové, budou řešit za asistence a pomoci poradenských služeb terénních sociálních pracovníků. Zařazení do programu může vést k výhodnější pozici, předpokládá se vstřícnější přístup úřadů a větší šance udržet si bydlení.

Pro dlužníky to znamená, že místo výpovědi z nájmu bytu dostanou nejprve tuto „druhou šanci“. Dlužné nájemné však musí postupně vyrovnat, v některých případech bude možné požádat o odpustění penále.

Jak se mám přihlásit do programu? A kde?

Jsou dvě cesty. Možná dostanete z bytového odboru informační leták s instrukcemi a sami se pak přihlásíte u koordinátora programu, který bude teprve určen. S velkou pravděpodobností bude touto funkcí pověřena romská poradkyně z odboru sociální péče Magistrátu města Brna. Další možností je, že vás navštíví terénní sociální pracovníci a zařazení do tohoto programu vám nabídnou.

Co je cílem tohoto programu?

Sociální pracovníci budou vlastně pomáhat svým klientům i úředníkům. Klientům při řešení jejich obtížných životních situací, úředníkům při jejich práci a nelehkém rozhodování. Takové partnerství a spolupráce přinese jistě prospěch všem, ale kromě toho nám jde také o zlepšení komunikace.

Helena Křištofová

Romská poradkyně
Magistrátu města Brna.

Romští pekaři Roman a Patrik

Máme povzbudivou informaci o dvou mladých romských učnících v oboru pekař. Letos nastoupili do učebního oboru pekař na Střední školu potravinářských služeb v Charbulově ulici – Roman Brzobohatý a Patrik Mirga. V jejich ročníku je celkem 28 učňů. Roman i Patrik se musí v této konkurenci

docela snažit, protože přechod ze základní školy na odborné učiliště byl pro oba přece jen těžký a náročný. Spolu s nimi je tam i jedna romská dívka.

Na 28 učňů připadají tři Romové. To je celkem dobrý poměr, znamená 11 % účasti v jedné třídě, a to je dobré znamení.

Roman Brzobohatý i Patrik Mirga mají nejraději funky muziku a občas chodí na diskotéky. Jejich zájmem je i sport, zejména fotbal, který aktivně v rámci školy provozují.

Roman prodělal v šesti letech náročnou operaci nohy, proto si musí dávat pozor, aby se nezranil. Mistrem odborného výcviku je Miroslav Hudeček. Pro oba chlapce představuje velký vzor. Učí již sedm roků a je mistrem nad mistry. I oni by takového mistrovství rádi dosáhli.

Přejme jim, ať se to podaří, a ať i noví romští pekaři a pekařky obohatí skupinu mistrů – pekařů, kterých je nyní, stejně jako ostatních řemeslníků, poskrovnu.

To je pak docela pravděpodobné, že mladí vyučenci nebudou mít potíže sehnat kvalifikované a dobře placené zaměstnání. O to konec konců jde!

Dana Teinitzer-Šarkőziová

Centrum AVARDE ve Valašském Meziříčí zve k návštěvě

AVARDE – centrum osvěty, kultury a vzdělávání, Sokolská 593, 757 01 Valašské Meziříčí

PROGRAM AKCÍ

Listopad:

20. 11. – Tvůrčí dílna – tvoříme společně

- 15–19 hod. v učebně AVARDE centra osvěty, kultury a vzdělávání
- motivy aplikované na textil, pod vedením Kateřiny Hofmanové, Dis.

26. 11. – Barevná rozmanitost – poznejme se!

- 9–14 hod. v Kulturním zařízení města Valašské Meziříčí
- Dětská taneční soutěž

Prosinec:

1. 12. – Den otevřených dveří centra AVARDE

- 9–17 hod. v AVARDE, centru osvěty, kultury a vzdělávání
- v průběhu dne bude probíhat program jak pro školy, tak pro veřejnost, děti se mohou zapojit do tvořivých aktivit

4. 12. – Tvůrčí dílna – od podlahy

- 15–19 hod. v učeb. AVARDE centra osvěty, kultury a vzdělávání
- Taneční dílna pod vedením Veroniky Kačové (vedoucí souboru Cikne čhave)

11. 12. – Tvůrčí dílna – tradice a současnost v romské hudbě

- 15–19 hod. v učeb. AVARDE centra osvěty, kultury a vzdělávání
- Hudební dílna Ladislava Tulii

15.–18. 12. – Rodel talentos – Jekhetane – výtvarná soutěž, na téma Jak se vidíme

- Vyhlášení výsledků
- Každý den v učebně centra AVARDE probíhá: od 15–16 hod. doučování dětí, 16–18 hod. volnočasové aktivity pro děti

Aneta Hoduláková

Demokratická aliance Romů v ČR.

Zrádná úskalí v soužití mezi romskou menšinou a většinou

Právě v těchto dnech hodnotíme, co nám změna režimu přinesla a co odnesla. Datum 17. listopad tu vnímáme jen jako symbolickou hranici, všechno přece začalo dávno před ní.

Dvacet let budování demokracie nedokázalo najít schůdnou cestu k řešení nekonfliktního soužití Romů a majority. Po revoluci vše vypadalo bezkonfliktně a jasně. Romové se podíleli na všeobecné euforii a byli přijímáni jako součást procesu morální obnovy společnosti. Proč se tento společný úmysl a cíl zanedlouho změnil a nabral obrysy „blbě nálady“ a ztráty iluzí?

Nedávno dostal Václav Havel otázku, zda s odstupem času vidí nějakou chybu, které se protagonisté sametové revoluce dopustili. Havel řekl, že to byla bezvýhradná důvěra, kterou dali ekonomickým rábdobexpertům, jimž ponechali volné pole působnosti. Ve víru událostí asi nic jiného nezbývalo. Mně se tato poznámka zdá příznačná pro osvětlení dalšího vývoje. Myslím, že mnoho konkrétních jevů to v současném reálu potvrzuje, totiž, že zvítězil trend jakéhosi jednoznačného prosazení

ekonomického prospěchu za každou cenu, který se pak projevuje v komercializaci celé společnosti. Na jedné straně roste skupina lidí stále chudších a zaháněných do kouta bez jakékoliv perspektivy, na druhé straně se směje skupina miliardářů, jejichž zdroj majetku je diskutabilní, ne-li přímo kriminální. Druhá skupina dnes hraje prim a ovlivňuje své politiky z temného pozadí, postrkuje je jak figurky na šachovnici. Mnohé soudy i státní zastupitelství jim zdatně sekundují.

Pokud byl Havel ještě prezidentem, a toto nebezpečí bylo objeveno, dokázal mu ještě on a skupina věrných vzdorovat. Po skončení jeho mandátu se vše otevřelo k horšímu. Současný rámec je dán lobbismem, který už překročil jakékoliv únosné hranice, soudní mafii a naprostou aroganci skupiny státních zástupců, kteří se ani neobtěžují vysvětlovat své nehorázné kroky, podporované jejich šéfkou Veseckou, neschopnou a rozhádanou sněmovnou, která nedokáže vlády přimět k tomu aby konaly ve prospěch fungování demokracie. Skandály s tituly pro prominenty na pl-

zeňské univerzitě jen tento barevný spektákl dokresluje.

Pak je tu ovšem prezident, který odmítá přijímat ústavní principy jako rámec své činnosti, a pasoval se do role monarchy. V tomto rámci se pohybují jak ryba ve vodě naši politici ke škodě nás všech. Už ani nezastírají, že jim jde o moc a peníze. Jaký div, že se nehodlají zabývat problematikou romské menšiny a zbídačování její větší části. Ve společnosti, která nastolila komerci a úspěšnost jako jediné božstvo, získává hlasy voličů jen ten, kdo se tomuto božstvu klaní. Nastolovat programy řešení těžkých společenských problémů je bolestné a hlasy voličů to nepřináší.

Jsou jen dvě cesty jak z toho.

Buď je k tomu celá společnost přiměje a zvolí si úplně jiné realizátory svých přání a snů, nebo se situace zhorší natolik, že nebude zbylí než problémy krok za krokem řešit, což je cesta bolestnější a zdoluhavější než ta první. Nejsem si jist, která cesta zvítězí. Jsem ale optimista v tom směru, že cestou banánové republiky snad nepůjdeme.

Karel Holomek

Romové v hranickém Ekoltesu...

Dokončení ze str. 1
pro rozjezd požadovaných činností. Následovala výběrová řízení, na kterých si romský podnikatel vybral vhodné zaměstnance, a osvěta v novinách a místní televizi.

Zpětná vazba jako podmínka úspěchu

Projekt začal 1. dubna 2004, přípravná fáze trvala půl roku. Tíže práce v terénu, vybavení lidí pracovními a ochrannými pomůckami a vše ostatní je od té doby plně v kompetenci majitele firmy. Ten každý den osobně přebere úkoly od příslušného vedoucího provozu. Po převzetí úkolů plně zodpovídá za organizaci práce, kvalitu a termíny. Vše se písemně zaznamenává.

Po dohodě s majitelem firmy následuje kontrola dodržování podmínek. Již na počátku spolupráce došlo ke stanovení bezhotovostního styku mezi oběma firmami, není tu tedy žádná možnost platby zálohových faktur ani vyplácení peněz za prováděné služby v hotovosti a mimo stanovený termín.

Projekt měl za cíl vybranou skupinu naučit základním pracovním návykům (denní příchod do zaměstnání, plnění pracovních povinností, dodržování organizace, potřebné kvality apod.). Po zapracování v jednoduchých pracovních činnostech vytipovat ty nejschopnější a umožnit jim rekvalifikaci na vyšší formu práce (křovinořez, motorová

pila, motorová sekačka až třeba po řidičský průkaz nebo rekvalifikační kurz dlaždič, zedník). Po prověření pracovních a morálních kvalit uvolnit tyto pracovníky pro normální trh práce s doporučením města Hranic a úřadu práce pro eventuální zaměstnavatele nebo jim pomoci při získání živnostenského listu pro soukromé podnikání.

Cílová skupina měla být motivována výrazným zlepšením sociálního postavení, pozic v romské komunitě, garantovaným měsíčním příjmem a tím zvýšením kvality denního života, možností zvýšeného uplatnění na trhu práce a určitou hrdostí na příslušnost k čistě romské firmě.

Riziko – málo peněz za hodně námahy

Riziko projektu jsme viděli v možném nezájmu cílové skupiny o nabízenou práci vzhledem k její nízké atraktivitě a výši finančního ohodnocení. Dále ve vzniku možných problémů mezi Romy a kmenovými zaměstnanci firmy z důvodů pocitu ohrožení a konkurence, v pocitu izolovanosti romské skupiny od ostatních zaměstnanců a z toho pramenícího dojmu nerovnoprávného postavení, v problémech s vyřazením těch nejlepších na nová pracoviště a jejich náhradě dalšími uchazeči stejně kvalitními.

Stejně tak ve ztížené možnosti uplatnění na normálním trhu práce a možném pocitu bezperspektivnos-

ti vynaloženého úsilí. Přes počáteční problémy dnes pracuje v romské firmě 14–25 zaměstnanců (mladiství, kteří neprojevili zájem o další vzdělání, ženy, muži). Docházka i vykazovaná práce jsou bez problémů. Důležitý motivační prvek představuje kombinace mzdového ohodnocení a získání důvěry v dlouhodobost a perspektivu nastavené spolupráce.

Samozřejmě, vše spolu s poctivým přístupem romského podnikatele ke svým zaměstnancům (mzdy včas a v termínu, placení sociálních a nemocenských dávek, pracovní a ochranné pomůcky v souladu s bezpečnostními předpisy apod.).

Prohřešky proti kvalitě řešíme na místě za přítomnosti romského podnikatele a odpovědných zástupců firmy. Porušení pracovní kázně či jiné prohřešky má romský podnikatel ve své kompetenci.

Za dobu své činnosti si romská firma získala u veřejnosti respekt a dobré jméno. Postupem času i vzhledem k finančnímu ohodnocení se práce ve skupině stala pro Romy atraktivní a je možno vysledovat, že členové této skupiny mají ve své komunitě i patřičné postavení. Mezi místními je proto velký zájem o práci v dané skupině, v současnosti dokonce romská firma musí zájemce odmítat. Po dobu trvání projektu se 21 členů skupiny rekvalifikovalo na křovinořez, motorové pily a motorové sekačky. Dva pak byli „zatím“ pouze zaučení na provádění dlaždičských prací. V průběhu projektu odešlo již 48 pracovníků na volný trh práce. Nevýhodou ovšem je, že nemáme oficiální zpětnou vazbu o jejich dalším uplatnění. Zpočátku docházelo u romské skupiny k vysoké fluktuaci, neboť ne všichni byli schopni a hlavně ochotni přizpůsobit se nastaveným podmínkám. V současné době je však fluktuace minimální.

Milan Vinkler
Ředitel společnosti
Ekoltes Hranice.

komentář

Bezpříkladný skandál

KAREL HOLOMEK

Právě se dozvídám, že dva elitní vojáci, sloužící v Lógaru v Afghánistánu, dokonce ve velicích funkcích 4. brigády rychlého nasazení, měli v oblíbě nacistické znaky. Jedná se o nadporučíka Jana Čermáka a praporčíka Hynka Matonohu. Na svých přilbách nosili erby brigády SS Dirlewanger a divize SS Hohenstaufen. Tyto vojáky minulý pátek v Žatci vyznamenal ministr národní obrany Barták a náčelník generálního štábu Písek za vzorné splnění afghánské mise.

Policisté, sloužící v Afghánistánu, o chování Čermáka a Matonohy informovali své nadřízené. Nestalo se nic. Jen to, že velitel v Lógaru plukovník Procházka nařídil pouze spálit potahy přileb těchto vojáků a zničit i usvědčující fotografie. Neznamená to nic jiného, než že velení armády zamlčelo s jakými vojáky pracuje a jaké jsou jejich vzory. Připomeňme, že zmiňované jednotky SS působily na Slovensku při potlačování partyzánského povstání, prováděly loupežné přepady, vraždily civilní obyvatelstvo a znásilňovaly ženy. Nedovedu si představit větší skandál a větší zklamání.

V roce 1968 jsem byl učitelem na Vojenské akademii Antonína Zápotockého a byl jsem z hodiny na hodinu propuštěn v hodnosti majora bez jakéhokoliv nároku na odstupné s posudkem, který mi neumožnil pracovat kdekoli v kvalifikované práci. V rámci mimosoudních rehabilitací mi bylo nabízeno po sametové revoluci, abych vstoupil do řad armády znovu v nové vyšší funkci a hodnosti. Odmítl jsem to se slovy: „*Za dvacet let jsem ztratil kvalifikaci a musel bych dělat jediné kata.*“ Minil jsem tím proces očišťování od živlů, které armádu dovedly do tragických konců poroby a hany při přepadení vojsky armád Varšavské smlouvy. To jsem dělat nechtěl. Dnes vidím, že jsem měl.

To, co se dnes v armádě děje, a není to jen případ vojáků s nacistickými a potažmo i rasistickými sklony, nemá omluvu. Hanba, hanba!

co na to naše právnička?

Zajímá mě, co je exekuce, jaké jsou podmínky jejího nařízení a provádění.

Exekuce upravuje zejména exekuční řád a občanský soudní řád. Dnes se budu věnovat některým z těchto otázek s odkazem na exekuční řád. Ten, plným označením zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti, byl ve sbírce zákonů publikován pod číslem 120 v roce 2001. Od té doby byl několikrát změněn, přičemž poslední z novel zveřejněná pod číslem 289 letos 4. září je zatím poslední úpravou a přináší podstatné změny. Tato poslední novela nabývá účinnosti 1. listopadu 2009 a řídí se jí i již probíhající exekuce.

Exekuční činností se podle § 1 odstavce 2 rozumí nucený výkon exekučních titulů a další činnost podle exekučního řádu. Tuto činnost vykonává exekutor za úplatu, při jejím výkonu má postavení veřejného činitele. Výše odměny a náhrady soudního exekutora je upravena zvláštní vyhláškou. My se v dalším výkladu budeme zabývat pouze nuceným výkonem exekučních titulů.

Exekučním titulem je listina, která obsahuje vykonatelnou povinnost dlužníka, a exekuční činností je zajištěn nucený výkon této povinnosti v případě, že dlužník svou povinnost nesplní včas dobrovolně. Je třeba si uvědomit, že okruh exekučních titulů je závazně stanoven v exekučním řádu v § 40 a že se jedná o taxativní výčet. Pro praktické užití je dobré vědět, co takovým exekučním titulem může být a pro jaké stanovení povinnosti tedy může být exekuce nařízena.

Z praktických důvodů dále uvedu, o jaké listiny se ve výčtu ustanovení § 40 exekučního řádu jedná. Exekučním titulem tak je:

- vykonatelné rozhodnutí soudu, pokud příznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek,
- vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud příznává právo nebo postihuje majetek
- vykonatelný rozhodčí nález,
- notářský zápis se svolením k vykonatelnosti sepsaný podle zvláštního právního předpisu nebo exekutorský zápis podle § 78 písm. a),
- vykonatelné rozhodnutí orgánu veřejné správy včetně platebních výměrů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků a jiných rozhodnutí, jakož i vykonatelný smír,
- vykonatelné rozhodnutí a výkaz nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení,
- jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon.

Exekučním titulem je v případě rozhodnutí vždy jen vykonatelné rozhodnutí. To je takové, kde nelze podat opravný prostředek, který by měl odkladný účinek. Že se jedná právě o vykonatelné rozhodnutí, je patrné z rázítka s uvedením dne právní moci a vykonatelnosti rozhodnutí, které na originál rozhodnutí připojí na požádání po nabytí právní moci orgán, který rozhodnutí vydal.

JUDr. Ludmila Krátká

Autorka je advokátka (AK Příkop 2a, Brno, e-mail: ludmila.kratka@seznam.cz, tel.: 731 479 587).

ekologickotechnické služby

Od Listopadu '89 mnoho lidí očekávalo zlepšení česko-romského soužití. Zajímalo nás proto:

Který politik po roce '89 nejvíc prospěl Romům? Případně mohl, ale zklamal?

Irena Bagárová

Terénní sociální pracovnice sdružení Romodrom (www.romodrom.cz) a SRNM (www.srnm.cz) Brno.

Po listopadu '89 se hodně změnilo, a dotklo se to rozhodně i Romů. Romové příliš nevnímají politiku a když, tak ti vzdělanější. Dle mého názoru nám prospěl Václav Havel a nezklamal.

Ivana Janišová

Psycholožka, Praha.

Michael Kocáb, jednoznačně. I když některé jeho kroky jsou přijímány s rozpaky, Kocábovo angažmá v situacích, kdy byly romské rodiny ohroženy kvůli svému romství, bylo přesvědčivé a mohlo působit na změnu a posun v postojích některých lidí. Zvláště v případě jeho aktivit souvisejících s malou Natálkou a její rodinou, kdy uměl předat veřejnosti autentické a silné rozhořčení. Je vidět, že politik – aktivista má ve společnosti své důležité místo.

Lucie Sharrii Oračková

Studentka SOŠ managementu a práva, Brno.

Nerada bych s jistotou tvrdila něco, co by nebyla pravda, protože jsem devadesátý první ročník a asi těžko o takových detailech něco budu vědět. Ale co mi říkávala babička bylo, že za dob Husáka toho Cikánům moc nechybělo. Po pádu komunismu a nástupu Václava Havla do prezidentského křesla se to všechno jaksi rozpadlo. Demokracie vše změnila, bohužel v některých směrech také k horšímu, a ne jen pro Roma, ale taky pro Neroma.

Bohumil Řeřicha

Aktivní v Kruhu přátel česko-německého porozumění, žije v Lubenci.

Možná, že snahu měl Petr Uhl, který se angažoval v problému Matiční ulice v Ústí nad Labem. Snad se upřímně snaží současný ministr pro menšiny Michael Kocáb. Jinak nikdo jasně a veřejně nepoukázal na problémy romské menšiny a Romů se nijak nezastal. Prostě naše společnost je xenofobní a nedokáže upřímně přijmout jinakost. Jistě, ani Romové neměli v čele osobnost, která by sjednocovala všechny ty různé proudy. Shrnutí: všechen polistopadový establishment v romské otázce zklamal.

Jan Mišurec

Mluví Sdružení obrany spotřebitelů (www.spotrebitel.info/o-sos/o-nas.php), Praha.

Myslím si, že na zlepšení životních podmínek a postavení Romů ve společnosti z aktivních politiků poukazoval nejvíce Václav Havel a Ivan Havlíček, kterým ani teď nejsou Romové cizí. Osobně si vážím angažovanosti Moniky Mihaličkové, naší výborné poslankyně, která se ale vzdálila z politické scény. Doufám v její návrat. Také díky Tani Fischerové se poukazuje na problémy Romů a jiných znevýhodněných občanů. Ale největší dojem na mne udělal Fedor Gál, který má nás Romy opravdu rád a nepotřebuje být politicky angažován, aby se bral za naše práva. Nesmím zapomenout na Annu Šabatovou a Petra Uhla. Před nimi také smekám. Je samozřejmě celá řada dalších politiků a romských aktivistů, kteří nejsou tak viditelní, a třeba i v regionech toho, nejen pro Romy, dělají hodně. A kritizovat ty, kteří svou práci neobstáli? Dělat to nebudu. Každý z nich má své svědomí a říká se, že boží mlýny melou pomalu, ale jistě! Přeji všem hezký listopad a žádné chmury.

Klára Veselá

Publicistka, advokátka (www.lawyers.cz), Praha.

Já se zdržím komentáře, a to navzdory tomu, že trestný čin „hanobení ústavního činitele“ již z trestního zákoníku vypadnul.

Janko Horváth-Dóme

Básník, publicista, Janov.

Jediný politik, který Romy bral vážně, byl a dosud je – Václav Havel. Jako jediný prezident v historii přišel mezi nás na I. světovém Romfestu 1990 do Brna. Vzpomínám si na jeho projev, Romové plakali radostí. Havla si vážím a přeji mu hodně zdravíčka. But bacht the sastipen.

(pp)

Diskuse

kniha návštěv

www.srnm.cz/cz/guestbook.htm

Neumlčitelný nezmar Petr Uhl

Petr Uhl. Je to sice můj přítel, ale doufám, že to není tělesná vada, pro niž by měl být z výčtu těch, kteří Romům prospívají, vyloučen. Romům prospěl před listopadem v Chartě 77 a prospívá jim samozřejmě i po něm svou vytvalostí, houževnatostí, s níž neustále poukazuje na rasismus přítomný v české společnosti, na problémy, jež jsou s integrací spojené. A v minulosti i svým osobním angažmá na pozici vládního zmocněnce pro lidská práva a jako motor legislativních aktivit, jejichž smyslem bylo pomoci jak menšinám obec-

ně, tak Romům zvláště. V této oblasti se ostatně angažuje nevěřejně dodnes. Petr Uhl už sice politikem dávno není, ve veřejném prostoru je však jako komentátor významného deníku stále přítomen a jeho hlas je slyšen a respektován. Rasistům vadí a hrubě ho nemají rádi. Pro něj je to vysvědčením toho, že je drbe na citlivých místech. Hodně zdraví, síly a vytrvalosti pro tuto prospěšnou činnost mu přeju!

Milan Daniel

Jednatel pardubického sdružení Most pro lidská práva (www.mostlp.org).

Osobnost' číslo jedna? Ján Cibul'a

Po '89 sa s rómskymi politikmi akoby roztrhlo vrece, pričom najpočetnejšia prorómska politická strana okolo Emila Ščuky, tzv. ROI- -ka, mala veľmi dobré vyhliadky. Niekoľko z jej členov kandidovalo a aj získalo hneď v prvých voľbách (1990) kreslá jak v parlamente, tak v Českej a Slovenskej národnej rade. Skvelá príležitosť. Po revolučnej eufórii a podpore Rómov zo strany Charty 77 to však nebolo až tak prekvapujúce. Rómovia ako veľmi schopní a uvedomeli sa však začali dohadovať, vytvárať nové politické strany, vzájomne obviňovať... Prestali byť jednotní, a to si myslím, že bola najzásadnejšia chyba. Neskor začali mať za sebou niektoré rómske osobnosti také prešlapy, ktoré prestávali vyvolávať

laci čas v TV pri predvolebnej kampani), a tak sa príležitosti stále viac rozplývali do vzduchoprázdna.

Podľa mňa mohli takmer všetci Rómovia, ktorí sa dostali na vedúce posty, prispieť veľkou mierou k pozdvihnutiu Rómov v SR i ČR, bohužiaľ... Napadá ma Ing. Karel Holomek, ktorý sa v prvých ponovembrových voľbách dostal do Parlamentu za Občianske fórum. To je pre mňa dobrý príklad toho, že to ide aj bez „nacionálneho“ privlastku – rómske/a/y. Nicméne osobnosťou číslo jedna (aj keď jeho najväčšie posobenie nieje po roku 1989, ale ešte predtým) je pre mňa MUDr. Ján Cibul'a, povodom zo slovenského Klenovca, ktorý ani po emigrácii nezanevrel a snažil sa v politike pôsobiť na medzinárodnej úrovni a pri neustálom kontakte so slovenskými aktivistami. V roku 1978 bol zvolený prezidentom IRU (Medzinárodnej rómskej únie) a za jeho po-

sobenia bola IRU prijatá do sekcie mimovládnych organizácií OSN, čo je podľa mňa jeden z najväčších úspechov, ktoré u nás Rómovia ako osobnosti dokázali.

Renata Berkyová

Dopisovateľka časopisu Romano vodi (www.romanovodi.cz), pracovnice sdružení Dvojí svět (www.dvojisvet.cz).

Který politik Romům prospěl?

Havel a Ščuka to nastartovali

Napadají mě dvě jména. Václav Havel a Emil Ščuka. Ščuka jako první v listopadu na tribunách upozorňoval, že jsou tu i Romové, kteří se nemalým dílem podílejí na změně režimu a že je potřeba, aby se v demokracii toto bralo v úvahu. Václav Havel byl na druhé straně člověk, který bezpředsudkově prosazoval zájmy lidí, často hovořil o potřebě afirmativních akcí, aby Romové mohli dohnat ztracené šance. Ztracené kvůli dlouholetému přístupu majoritní společnosti k romské menšině.

Prosazování asistentů do škol, romských poradců do úřadů, to vše

jsou zásluhy Emila Ščuky za pomoci např. Mileny Hübschmannové,

Evy Davidové, Zbyňka Andrše, Petra Uhla aj. Tito a spousta dalších aktivistů mají zásluhu na prosazování vzdělanosti Romů. Oproti minulosti se můžeme pochlubit, že dnes už kolem sebe vidíme dost vzdělaných Romů a dá se očekávat, že tento trend bude růst.

Ať už mají občané na tato dvě uvedená jména názor jakýkoli, já si dovolím tvrdit a vážím si toho, že tu byl někdo, kdo to dovedl nastartovat.

Emil Voráč

Předseda sdružení Khamoro – Romské integrační centrum Chodov (www.khamoro-chodov.cz).

Tunelování, likvidace podniků...

Mně bylo v roce 1989 šest let a jediné, co se pro mě změnilo tímto rokem, bylo to, že nesmím říkat soudružko učitelko, ale paní učitelko. Já vždy ale říkal soudružko paní učitelko. Potom ale přišlo období, kdy jsem si musel žádat o české občanství, přestože se mi rodiče, sourozenci a já narodil v Čechách. Ten kdo měl na starosti tuto otázku očitě zklamal... Pak se začalo kapitalisticky rozkrádat, tunelovat, ten, kdo to měl na starosti, zklamal, ne-li něco víc... Cikánům hodně ublížilo, když se zlikvidovalo mnoho vel-

kých podniků a nikdo se nezajímal, co s těmi lidmi bude. Ten zodpovědný člověk zklamal... Podle mě žádný z politiků předtím ani teď Cikánům nijak nepomáhá a nikdy nemůže, protože Cikáni si vždy musejí pomáhat sami. Jediné, co mohou politici, je snaha změnit většinovou společnost a její přístup k nám. Ale to se jim asi nikdy nepodaří, sami toho mají až nad hlavu.

Antonín Ferko

Studoval kulturní a sociální antropologii v Plzni, nyní ošetřovatel skotu.

Evropakro fenomenos

E redakcija Romano hangos mandar kamelas, kaj te ĉinav savo pol'itikos abo pol'iticko sera vareso kerdža perdal o Roma. Duminavas, pal kaste te vakereĵ, hĵaba mange phageravas o ŝero, the avka na' rakh'om ĵikas, ko le Romenge ĉaĉes ŝigitindžas. Al'e te kamp'ahas mange te ĉinel, ko le Romen nekbutter ispid'as tele, ta bi maj džanavas, pal kaste te vakereĵ. Nakamav ĵikas te kerel bibachtaleske, aĵi te phenel, ko hin doŝalo the vaŝ soske. Kamav ĉa te phenel, sar dikhav pre ala problemi me, the so mange pal oda gondof'nav.

E Ĉechiko pal e revolucija imar diĵa pre romaĵi problematika but love the muŝnav te phenel, kaj pre ĵisavo redos (bez efektu). Le Romenca pes the avka nakerdžas ĵiĉ. Vaŝ o biŝ berŝ e romaĵi problematika terdžol pre jekh than u o Roma dživien berŝ berŝestar goreder the goreder. Lengro dživipen imar pe'as tele dži pre fenek u mek hine avri tradle the izolimen le parne nipostar. Džanav, kaj kada, so akana phendžom, hin bare lava, varekaske na musaj ada te avel pre dzeka. Kaj-ĉa te dikhava pre situacija mire romane jakhenca, ta muŝnav te phenel, kaj nachochavav, bo hin oda ĉaĉipen. E demokracija le Romen peha nai'as, bisterdžas pre lende. Mukh'as len dur palal pal peste bi e ŝancija. Adadžives le Romen imar

nane narokos aĵi pravos pro ferder dživipen. Nakamav ada te rozkidel, kamav ĉa te vakereĵ pal o faktora, so anglal lende naŝĉi te korarel andre o jakha.

O vladi, ĉi le Klausoskri, abo le Zemanoskri, abo okla aver vladi, sar ile andro vasta e moca, ta preile laha the e romaĵi problematika. E ĈR imar biŝ berŝ kerel buĉi le romane problemaha, u o Roma terdžon furtom pre jekh than. Adadžives dživien meksa goreder sar paŝ o komuĵisti. Ĵiko naŝĉi phenel, kaj ada nane ĉaĉipen, bo hin oda avka. Pal ada ŝaj pes talam delas the te phenel, kaj e ĈR nakerel perdal o Roma ĵiĉ. Savore vladi kerde bibacht oleha, kaj e romaĵi problematika thode jekhetane le neve socialne problemenca. Nakamav ĵikas te del godži, al'e aleha kerde savore vladi nalaĉhes u le Romenge moneki bibachtales. O romano problemos naavl'as avri la demokracijatar, oda imar hin ĉirlatuno problemos. Gondof'nav mange, hoj vaŝ ada les kamp'as te rjeŝinel extra. Te o vladi avka kerdehas, ta duminav, kaj vaŝ o biŝ berŝ imar bi avl'ahas vareso te diĉhol. Džanav, mol'ahas bi ada meksa buter love, sar oda molas, al'e o Roma imar bi avlehas dureder, sar hine adadžives. Gelehas bi laĉhe dromeĵa ki o feder dživipen. Ĉa zijand, hoj oda nane avka. Talam mek vareso ŝaj kerel le Romenca e nevi agentura, so

thodža e Džamila Stehlikova. Kaj-ĉa sar nakerena andre aja agentura the o Roma, ta o gadže korkore naavena ŝtonc vareso te kerel. Soske? Ta vaŝ oda, kaj pes e agentura te dochudel ki o Roma. Le Romenca kampil te džanel te vakereĵ, paŝ o Roma pes kampil te džanel te likerel, te ĉujinel lenca, the te achal'ol lenge. O Ĉechi korkore aleske nane ŝtonc.

Al'e pre aver sera, o romano problemos hin ajso baro, hoj naŝĉi leha kerel buĉi ĉa jekh manuŝ, jekh organizacija, jekh ministerstvos, abo ĉa jekh vlada. Adadžives hin o romano problemos andre ĈR imar moneki baro. Bari'as upre imar the andre calo Evropa. E romaĵi problematika imar musaj te rjeŝinel e Evropsko uĵija (EU), the inakŝeder sar oda kernenas korkore varesave ŝtati. Andre EU imar bi kamelas te avel ekstara romano urados, the moneki bari admiĵistrativa. Andre admiĵistrativa bi kamenas te beŝel Roma andal savore Evropska ŝtati, so džanen sar te ŝigitinel le Romenge. Jekhetane le bare odbornikenca, le poslancenca, the le komisarenca, bi kamenas te kerel neve programi, sar te vazdel upre le Romen andre calo Evropa. Hin oda baro procesis, hin oda baro drom, al'e te bi pes džalas ale dromeĵa, ta chasna bi avelas na ĉa le Romen, al'e the calona Evropa.

Gejza Horváth

Havel udělal amnestii, navštívil Romfest...

Prezidentský pár v Muzeu romské kultury. Foto: archiv Romano hangos

Podle mě se nejlépe prezentoval náš první novodobý demokratický prezident Václav Havel. Vyhlásil všeobecnou amnestii, která se už neopakovala. Také jako jediný český prezident poctil svou návštěvou první Romfest v Brně a ukázal, že demokracie patří i Romům. Nemohu říct, že by zklamal, spíš se v době jeho působnosti nedomyslelo přidělování sociálních dávek, které některým Romům přinesly bezpracný výdělek a posílily jejich nechut' k řádné práci.

Také nebyl dotažen antidiskriminační zákon, takže Romům nepřinesl demokratický systém očekávaný efekt v praktickém životě. Houfně tedy řešili situaci emigrací, v naději nalézt v cizině jak lepší ekonomické uplatnění, tak uplatnění svých práv a ochranu dětí před extremismem, který se v dnešní době stupňuje.

Rok 1989 byl pro naši komunitu průlomový a euforický, je nám dána

možnost samostatně jednat, pracovat i podnikat, ale většina Romů si toto neuvědomuje. Ani já sám jsem nečekal tolik těžkostí a zklamání, které – krom jiného – tento systém přinesl.

Štefan Tišer
Předseda SRNMPK
(www.srnmpk.cz).

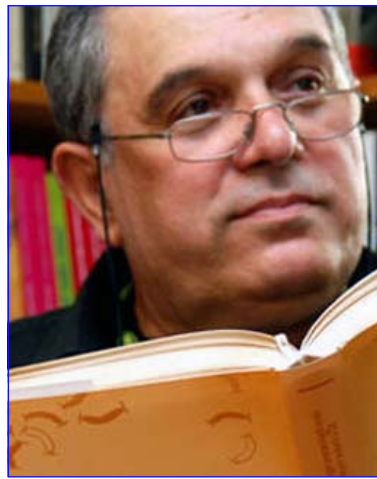
Vydávání Romano hangos podporuje Ministerstvo kultury ČR

Evropský fenomén

Byl jsem požádán o článek na téma, který politik nebo vláda nejvíc pomohli Romům. Přemýšlel jsem, který politik nebo vláda něco pro Romy udělali. Nevzpomněl jsem si ale na nikoho a v souvislosti s tím mě napadala i otázka: Kdo nejvíc poškodil Romy? To bych rázem vyjmenoval hned několik lidí i politických stran. Nechci křivdit nikomu, ani nikoho obviňovat, ale chtěl bych na danou otázku odpovědět a říct jak to vidím já.

Na řešení romské problematiky v ČR se od revoluce vynaložilo už mnoho finančních prostředků a nezdřáhám se říct, že celkem bez efektu. Za dvacet let se životní úroveň Romů zhoršila, romská menšina je na dně a jako taková je ještě navíc vědomě vyčleňovaná z většinové společnosti. Víím, jsou to silná slova, ale když se na to podívám svýma romskýmá očima, tak musím říct, že je to tak. Demokracie v návalu euforie už od začátku jaksi na Romy zapomněla. Nechala je daleko, daleko za sebou, bez možností a práva na kvalitní život. O podrobnostech nechci mluvit, chci upozornit na fakta, která jsou z mého pohledu důležitá.

Vládoucí strany, Klausova, Zemanova a následně i ostatní vlády,

převzaly nejen moc, ale s ní i romský problém. Dvacet let se s tímto fenoménem vlády perou, ale Romové stojí na jednom místě a jsou na tom hůř než za komunistů. To je skutečnost, která se nedá popřít. Klidně by se dalo říct, že ČR romský problém vůbec neřeší. Navíc, romský problém všechny vlády začlenily mezi sociální problémy. Nechci nikomu dávat rozumy, ale tady vlády opravdu pochybily. Myslím, že kdyby se staletý romský problém řešil samostatně, mimo nově vzniklých sociálních problémů, tak za dvacet let by už bylo něco poznat. Samozřejmě, náklady na začleňování romské menšiny do společnosti by byly větší než ty dosud vynalo-

žené, ale Romové by už šli po cestě tím správným směrem. Není tomu tak a proto doufám, že aspoň nově vzniklá agentura pro začleňování Romů do společnosti mnohé napraví. Ale bez zaměstnanců z řad Romů se jí to nebude moc dařit. Proč? Protože organizace musí mít zajištěný přístup k Romům, musí umět i romsky myslet, cítit a také konat. Bohužel, Češi bez Romů nejsou toho všeho schopní.

Na druhou stranu si zase myslím, že tak velký problém jako romský nemůže řešit jeden člověk, jedna organizace, jedno ministerstvo či jedna vláda. Romský problém se týká celé Evropy a podle mně by ho měla začít řešit i EU a na jině úrovni, než to dosud dělaly jednotlivé státy. Domnívám se, že EU by měla zřídit samostatné oddělení pro řešení romské problematiky. Tam by měli sedět Romové, zástupci jednotlivých států a ve spojení s týmem odborníků, poslanců a komisařů vytvářet programy pro řešení romské problematiky v Evropě. Je to proces, který se bez Romů řešit nedá. Je to běh na dlouhou trať, myslím si však, že prospěch by z toho měli nejen samotní Romové, ale i jednotlivé státy a potažmo celá Evropa.

Gejza Horváth

Bulletin
Muzea romské kultury

17/2008

VÝROČNÍ ZPRÁVA

CO NAJDETE V ČÍSLE 17 / 2008

Bulletin Muzea romské kultury za rok 2008 sestává ze dvou základních částí, A a B.

Část A informuje o činnosti muzea v daném roce. Poprvé se tak děje formou ucelené Výroční zprávy za rok 2008. Její gró tvoří Přehled veřejné činnosti muzea, Zprávy z jednotlivých pracovišť a Ekonomická část. Seznámíme se s nejvýznamnějšími přírůstky do sbírkových fondů, získáme přehled o všech realizovaných veřejných akcích, dozvíme se, kam byly podniknuty výzkumné cesty nebo kdo významný muzeum navštívil.

Část B (Odborná romistická příloha) obsahuje historické a jiné příspěvky, recenze na romskou a romistickou literaturu, rozhovor s výtvarnicí M. Metbach ze skupiny francouzských Manuŝů, ukázkou z literární tvorby G. Horvátha u příležitosti jeho životního jubilea a vzpomínku na zesnulého výtvarníka J. Lakatoše.

Bulletin je již tradičně vybaven velkým množstvím fotografií z fondu fotodokumentace muzea, texty jsou publikovány v českém jazyce a vybrané příspěvky opatřeny německým a anglickým resumé.

www.romea.cz

Romský informační portál

co na to naši čtenáři?

V karikatuře na první straně Romano hangos 19-2009 se váš redaktor Gejza Horváth obrací na čtenáře s výzvou „*Romano hangos andre sako fajtos!*“, tedy Romano hangos do každé rodiny! Rodinu jste přeložili romským výrazem „fajta“, což do sloganu dobře zapadá, „hangos“ se rýmuje s „fajtos“, takže paralela s heslem raženým před dvaceti lety „*Lidové noviny do každé rodiny*“ je více názorná a rýmuje se. Přesto musím dodat: „fajta“ vyjadřuje v romštině spíš rodinu – příbuzenstvo – pokolení – ve své časové – vertikální linii. Pro výraz „rodina“ ve smyslu současného příbuzenstva (horizontální linie) by bylo vhodnější použít slovo „fameliya“. Touha autora nápadu si trochu zabásnit a vytvořit romskou obdobu známého sloganu Lidovek přece jen vedla tentokrát k trochu účelovému ohýbání romštiny.

Jana Horváthová, Brno

Z reakcí na www.romea.cz na článek Michal Kročil: Z neziskovek se stává vražedné prostředí (RH 19-2009):

Jooo, co si budem povídat. Byrokracie je byrokracie, samozřejmě že souhlasím vykazatelností. Ale to, co je v rozhovoru popsáno, je realita, a nemusí se to týkat jen Romů, ale v podstatě jakékoliv činnosti. Jenže v neziskovce člověk není pro peníze, ale protože to je jeho poslání, z přesvědčení, z víry.

Filip Schneck Marek, Letovice

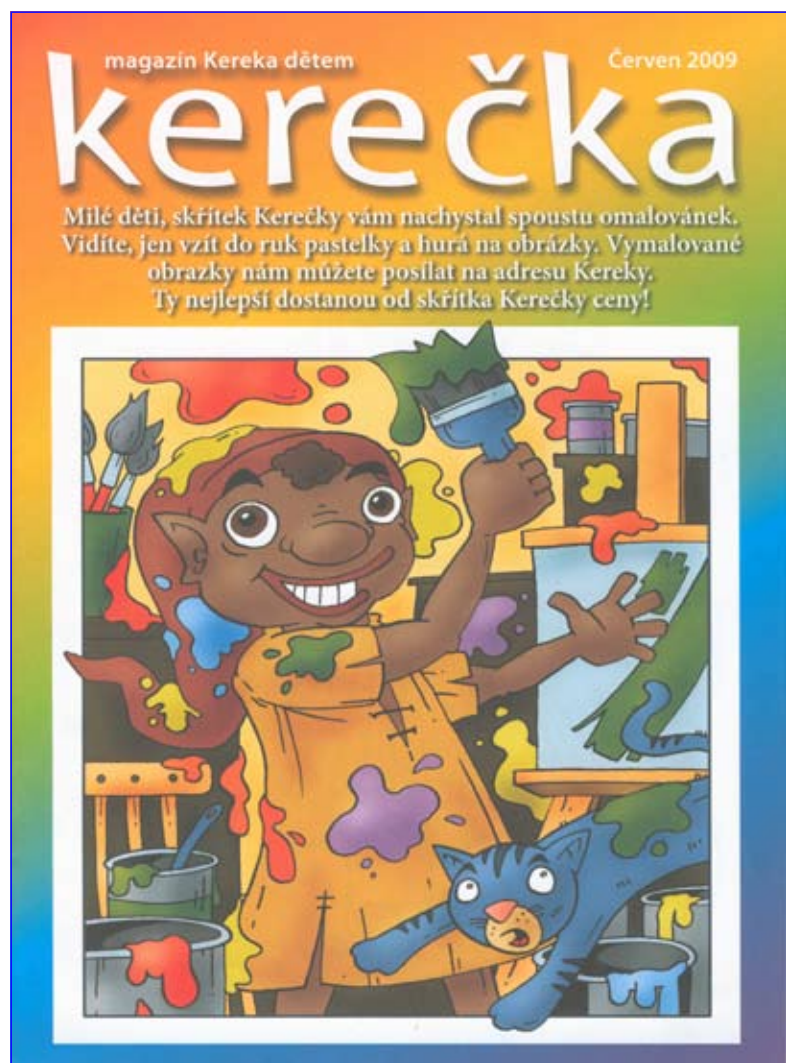
Z reakcí na anketu Mají čeští Romové důvod oslavovat Listopad 89? Co jim dal a co vzal? (RH 18-2009):

O problematiku Romů se zajímám přibližně od 60. let, tudíž bylo přirozené sledovat jejich novou situaci a vmýšlet se do ní po listopadové změně. Romové pozbyli sociální jistoty, že bude mít každý práci, ba práci povinnou. Neříkám, že vhodnou. Na individualitu člověka reálný socialismus nehleděl. Ale děti musely chodit do školy, absolvovat povinnou školní docházku a pak se zaučit nebo, dokázaly-li to, jinak připravit na povolání a výdělečnou práci. Škola na specifika romského etnika nehleděla. Ani učitelé mnoho o romských dětech nevěděli a děti v běžné české škole bývaly nešťastné. Většinou se brzy dostávaly do zvláštních škol. Ale přece jen vzdělání se dostávalo všem, negramotnost téměř zmizela. Pamatuju si, že kolem 70. let někteří Romové studovali, jiní se dokázali vyučit řemeslu. Lidé nesměli být nezaměstnaní – to bylo trestné jako příživnictví. Romové postupně získávali pracovní návyky a měli pravidelný výdělek. Nikdo nevyhazoval romské rodiny z bytu. Každý musel mít bydlení a, jak jsem uvedla, práci. Všechny děti, ba i dospělí, měli preventivní zdravotní prohlídky a léčení zdarma. Podstatně se snížila nemocnost, také u Romů.

Přemíra „svobody“ po listopadu znamenala pro Romy chaos, pozbyli jako nejméně kvalifikovaní práci, sociální jistotu z práce, péči o zdraví a vzdělávání jako bezplatnou povinnost atd. Život na podporách, podpory jako cíl dětí po absolvování školní docházky – není to zrušné? Není to cesta na periferii společnosti a do kriminálů? Pravicová politika přeje jen silným, slabým ruku nepodává – v tom smyslu mluvil i Mirek Topolánek při návštěvě Muzea romské kultury v Brně.

Ještě bych zmínila jedno pozitivum – život Romů v jednotném Československu. Vždyť v českých zemích byli po válce usídlení skoro výhradně Romové přišli ze Slovenska. Rozdělením státu pozbyli české občanství. To způsobilo dlouhodobě velké utrpení a ztráty těm na české straně a pokles životní úrovně do nepředstavitelné bíd, včetně vzestupu rasismu zejména na straně slovenské. Prostě obyčejných lidí se nikdo neptal, zda se má stát rozdělit a co jim to způsobí.

Eva Dobšíková, Brno

Monika Bagárová

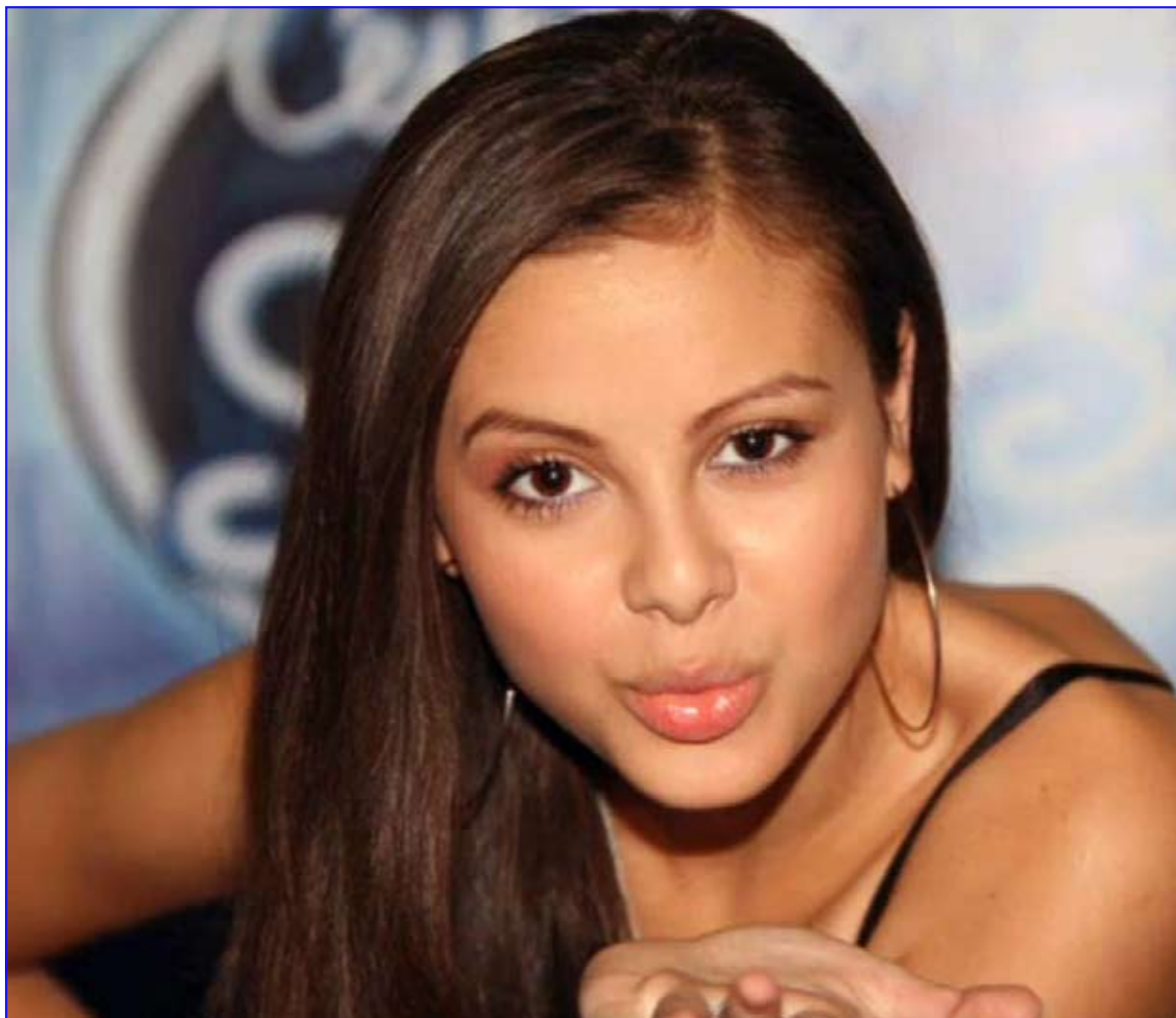
Familija Bagarovcen pes šaj te ašarel na ča jekhe talentoha. Jekh lendar hiňi ča 15-beršengeri Monika Bagárová. Monika giľavel peskre 10 beršendar, pale koja doba la likerďzas lakro dadoro bubenikos Josef Bagár ml., he lakro papus cimbalmošis Josef Bagár st. Lakri terneder pheňori Natálka (9) tiž giľavel, tiž imar cikňavarbatar, Monička hiňi lakro baro vzoros. Andro casting andro ČeskoSlovensko Superstar giľadžas e giľi khatar spevačka Lauryn Hill – His Eye on the Sparrow, he jedno-

značne chudľas ružovo karta pro stopos. Adadžives la šaj dikhas andro finale, kaj sice o porotci phenen, kaj la „*hin respektos andalo podio he publikum*“, aľe bizo amen dikha-latar buter, he me paľav, kaj pre vihra la hin. Palo Superstar bi kame-las te skušinel konzervatorium, he so hin lake igen duležito, hiňi vysoká škola. „*Oda hin igen duležito,*“ phenen lakre rodiče.

Andro berš 2004 vistupindžas pro festivalis Gypsy Celebration, palo trin berš giľavelas pre Jazz-

fest Brnate, andro 2008 pes ačhiľas „*Tváfı časopisu*“ Romano V.I.P., andro 2008 has avri kidľi sar hudebno talentos, savo avela podporimen le sdruženih La Sophia Yvetta Blanarovičová. Kale hine (ča dži akana) najbareder uspechy terňa spevačka, savi giľavel peskre štili funky, jazz, latino, abo RnB.

Radek, Lukaš, Mirek, Milan he Matúš (phenen leske brněnsko Stevie Wonder) Bagárovi – oda hine tiž slavne lavutara andal o klanos Bagarovci. **Lucie Sharrii Oračková**

Rodina Bagárů se může pyšnit jedním hudebním talentem. Jedním z nich je teprve patnáctiletá Monika Bagárová. Zpívá již od svých deseti let, od té doby ji k muzice vede její otec, bubeník Josef Bagár ml., a její děda, cimbalista Josef Bagár st. Její mladší sestřička Natálka (9) také zpívá již od malička, Monička je jejím velkým vzorem. V castingu v ČeskoSlovenské Superstar zazpívala píseň od Lauryn Hill – His Eye on the Sparrow a jednoznačně

získala růžovou kartu k postupu dál. Dnes ji můžeme vidět ve finále, kde podle porotců „*má respekt z pódia a publika*“. Určitě ukáže mnohem více a já věřím, že na výhru má! Po SuperStar by chtěla zkusit konzervatoř, za velmi důležitou považuje vysokou školu. „*To je hodně důležité,*“ cituji výrok jejích rodičů.

V roce 2004 vystoupila na festivalu Gypsy Celebration, o tři roky později zazpívala na Jazzfestu v Brně, v roce 2008 se stala tvá-

ří časopisu Romano V.I.P. a téhož roku byla vybrána jako hudební talent, který bude podporován sdružením La Sophia Yvetty Blanarovičové. To jsou (prozatím) největší úspěchy mladé zpěvačky, která si libuje hlavně ve stylech funky, jazz, latino nebo RnB. Radek, Lukáš, Mirek, Milan a Matúš (přezdívaný brněnský Stevie Wonder) Bagárovi – ti všichni jsou také slavní hudebníci z klanu Bagarovců.

Lucie Sharrii Oračková

Na bývalé „zvláštní školy“ zaměří pozornost České školní inspekce

Vážení čtenáři Romano hangos, dovoluji si doplnit rozhovor s Janem Stejskalem, uveřejněný v RH 18-2009, ze dne 21. října pod názvem „Běžná česká škola je stále segregáčnick“.

S občanským sdružením Zšvůle práva, které zastupuje Ph.D. Jan Stejskal, uzavřela dne 25. září 2009 Česká školní inspekce „Dohodu o spolupráci mezi Českou školní inspekcí a občanským sdružením Zšvůle práva“. Předmětem této dohody je vytvoření spolupráce mezi stranami v oblasti společného zájmu. Oblastí společného zájmu se rozumí vzdělávání dětí, žáků a studentů se sociálním znevýhodněním a pocházejícím z řad romské menšiny.

Podle § 174 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, zá-

kladním, středním, vyšším odborným a jiným vzdělávání (školský zákon) zahájila Česká školní inspekce dne 1. listopadu inspekční činnost na všech bývalých „Zvláštních školách“ v celé České republice.

Tuto inspekční činnost vykonávají školní inspektori jednotlivých krajských inspektorátů za účasti tzv. přizvaných osob, které jsou pověřeny k výkonu kontrolní činnosti podle interních předpisů ČŠI.

Do skupiny přizvaných osob jsou také začleněny osoby, které byly doporučeny Janem Stejskalem. Jedná se např. o Annu Šabatovou z Českého helsinského výboru, členy občanských sdružení, Romodrom, Amnesty International, IQ Roma servis a další. Inspekční činnost bude ukončena v dubnu roku 2010 a následně se bude zpracovávat zpráva z této kontrolní činnosti

Stanislav Daniel

Zaměstnanec Ústředí České školní inspekce v Praze.

Irena Bagárová: Dluhům a...

Dokončení ze str. 1
ší ghetta, s tím spojené problémy jako drogy, prostituce a záškoláctví narůstají.

Komu patří ty ubytovny? Ždímou je takhle „bílé“ nebo taky třeba někteří Olaši?

Jistě, patří „bílým“ podnikatelům, oni na Romech takhle vydělávají. Vědí, že málokterý Rom si sežene podnájem, protože majorita svoje zkušenosti s neplatiči vztahuje na všechny Romy.

Dá se tomu podle tvého názoru nějak předcházet?

Chtěla bych hlavně na ty lidi apelovat: když se dostanou do dluhů, existují organizace, které pomůžou – SRNM, Romodrom, IQ Roma servis, Drom. Ať své zaměstnance poprosí, aby s nimi zašli na úřady raději vyřídit splátkový kalendář, než aby se dostali do ubytoven. Nejdůležitější je, aby domov zůstal zachován, především kvůli dětem. Není možné ho jen tak bez následků opustit, když tam byli 30 let, předtím tam žili jejich rodiče atd. Svoje obecní byty si musí udržet, ne se nechat takto vláčet životem. Měli by si uvědomit, že už není co bylo, bude to pro ně těžké. Prostě přišla taková doba, že si člověk musí vážit domova, práce, všeho.

Takže když takoví lidé naši organizaci osloví, snažíme se najít jim nějaký podnájem, ale ty podnájem dost stojí. Jsou samozřejmě na lepší úrovni než holobyt, mají koupelnu, předsíň, samostatný pokoj. Někdy před vystěhováním pomůže rodina. Vzchopí se, složí se, dají dohromady dvacet tisíc, najdou si práci, uvědomí si to, začínají nanovo. Ale nedochází k tomu často.

Pod pojmem exekutor jsem si představoval vždycky někoho drsného, ramenatého, arogantního. Jednáš někdy s exekutory?

Pochopitelně že ano. Ale myslím si, že se jejich chování trochu zlepšilo, jsou vstřícnější. Jsou to taky lidi, a člověk jim musí vysvětlit, jak se věci mají. Že ti naši klienti nemají z čeho splácet, nic jim nedají, nemají doma nic, co by se jim dalo vzít. Někteří exekutoři takové argumenty berou a jsou ochotní dát splátkový kalendář.

Podařilo se ti v poslední době vytáhnout někoho ze chřtánu exekutorů?

Povedlo se mi zařadit asi tři nebo čtyři rodiny do tzv. normálních bytů do podnájem. Někdy mám štěstí – spojmů se s realitkou, řeknu co a jak, poskytnu záruku. Řeknu realitce –

nejde o takové Romy, co vám něco zdevastují a vybydlí. Někdy se nepovede týden, 14 dní nikoho umístit, někdy sami Romáci námi sehnají bydlení nechtějí, ale nezuřím, beru věci tak, jak přicházejí...

Setkala ses s tím, že někdo zvolil útek do Kanady, aby se třeba zbavil dluhů? Nebo tuhle věc Roman Křištof ve své nedávné zprávě zveličil?

Upřímně – jasně že setkala. Lidi měli dluhy, dostali výpověď z nájmu, tak to vyřešili tím, že dali nějak dohromady peníze na letenky a bylo to.

Do Kanady se to vymáhání za nimi táhnout nebude?

Ne, ale život tam taky není jednoduchý. A až se třeba takoví lidi vrátí na území ČR, tak tady už budou jako dlužníci vedení, může se stát, že je seberou už na letišti. Před problémem tak dlouhodobě neutěčou.

Slyšel jsem od některých lidí z terénu, že asi dvě třetiny Romů tady v brněnském Bronxu se už těžko dostane ze šikmé plochy. Ty bys měla odhad podobný?

Já mám výhodu i nevýhodu, že zde působím dvanáct let. Tady všechny znám, oni znají mě. Pokud můžu soudit podle svých klientů, všichni jsou zde na sociálních dávkách, chlapci chodí načerno do práce, protože by se jinak neuzivil, že. Ale co musím říct je, že nově se tady objevily mezi uživateli drog, což byla dřív záležitost chlapů, i ženy, maminy.

Ted' myslíš jako uživatelky nebo distributorky?

Ony zároveň berou i distribuují. Dřív tu nebylo, že by Cikán Cikánovi prodal drogu, anebo Cikán malému děcku. Dneska to tak je. Dneska fakt už jsou někteří čtrnáctiletí závislí na drogách. Dřív se bral pervi-

tin, ale teď už natvrdo herák. Klientů závislých na drogách mám hodně, říkám jim XL, dochází sem třeba už 5–6 let. Vždycky, když potřebuji pomoc, tak se spojmů s organizací, která má na starosti drogovou problematiku. Pak jdou do nějakého zařízení, kde se snaží přestat ty svoje abstáky. Bohužel ti, kteří jsou dlouhodobě závislí, se z toho málokdy vyhrabou. Znáám rodinu, kde otec pěti dětí je deset let závislý na heroinu, matka totéž. Nebo můj kamarád z dětství – myslela jsem si vždycky, že je to hodnej kluk. Měl tři děti, rozpadla se mu rodina, dneska už je zavřený, protože kvůli drogám kradl. Tam už pak jde o situaci, že si musí jakkoliv obstarat peníze, aby sehnali další dávku.

Jaké nejmladší narkomany jsi tady potkala?

Mají tak 9–10 let. Můj úplně nejmenší klient měl pět let a byl závislý na toluenu. Z toho jsem měla mindráky, říkala jsem si: probíhá co to je za rodiče... Pak se mi povedlo dostat ho po roce do diagnostického ústavu. Jeho matka byla mladá, litala po večerech a dělala blbosti, pak jsme dosáhli spolu se školou toho, že kluk se léčil a byl v diagnostickém ústavu.

Jinak některá děcka znám ze školy, učila jsem je. Ted' jsem je viděla po šesti letech, někteří jsou závislíci a feťáci. Strašně mě to zabolelo, protože za to vlastně ty děcka nemůžou. Jsou to lidi, kteří šli do něčeho, nevěděli co to je, chtěli to prostě zkusit. Ted' jsou z nich narkomani, nemají práci, a pokud mají rodinu, stejně se jim rozpadne, protože prvořadá je pro ně droga.

Mezi vysokoškoláky je běžně rozšířená marihuana, v klubech LSD, ale to mezi Romy asi ne, že?

U Romů to začíná toluenem, trávu hulí málo, pokud ano, tak to jsou ve směs takoví pohodáři, s nimi není problém. Třeba známému je čtyřicet, kouří trávu, je v pohodě, žije si krásně, chodí do práce. Jinak po toluenu přichází pervitin, pak heroin, kdo na to má, jde i výš, někdy i na kokain. Mně to nejvíce vadí u dětí, když jim někdo prodá drogu, nějaký dyliňák. A vůbec nepřemýšlí, co se jim stane, když se předávkují. Vždyť už tolik Romáků kvůli tomu umřelo.

Vím, že tady lidi mají těžkej život, ale musí si prostě srovnat životní hodnoty, protože takhle se budou dostávat do ještě horších sraček a dalších a dalších... A jak z toho pak ven?

Ptal se Pavel Pečinka

Ilustrační foto: archiv RH

ze zahraničí

ZÁHŘEB – Účastníci, lingvisti, pedagogovia, žurnalisti a lídri rómskych organizácii z 15 štátov Európy, ktorí sa v dňoch 3. až 5. novembra v Záhrebe zúčastnili na konferencii o rómskom jazyku, prijali deklaráciu, ktorou oficiálne vyhlasujú 5. november za Medzinárodný deň rómskeho jazyka. Signatári požadujú oficiálne uznanie rómskeho jazyka ako jeden z európskych jazykov. Požadujú, nech je aj rómsky jazyk akceptovaný v exekutívnej administratíve štátov a aby jednotlivé štáty vyčleňovali finančné prostriedky určené na jeho rozvoj. Tí, ktorí majú záujem podporiť iniciatívu a pripojiť sa k signatárom Deklarácie, môžu tak urobiť na veľko14022005@yahoo.de

PREŠOV – Redaktori Rómskeho mediálneho centra (MECEM) podporili Deklaráciu o rómskom jazyku prijatú v Záhrebe 5. novembra 2009. Podpisali ju Jarmila Vaňová, šéfredaktorka MECEM, Kristína Magdolenová, riaditeľka, a redaktori Etela Matová, Monika Sinuová, Klaudia Filková, Viera Šándorová a Ladislav Rác.

BĚLEHRAD – Srbské úřady zadržely 6. 11. pět osob podezřelých ze spáchání válečných zločinů během občanské války v Bosně a Hercegovině. Pětice v červenci 1992 zavraždila u východobosenského Zvorniku nejméně 23 Romů. Ti byli nejdříve zadržováni v jednom domě, kde je věznitélé mučili. Poté část z nich ve vesnici Hamzići zastřelili, ostatní zabili nožem. Útočníci si ponechali tři ženy, které znásilňovali. Při občanské válce v Bosně a Hercegovině zahynulo na 100 000 lidí, Romové umírali také při následujícím konfliktu v Kosovu.

VEĽKÁ IDA – Odbúvanie predsudkov bolo cieľom futbalového stretnutia, ktoré sa 10. 11. konalo vo Veľkej Ide. K nálade prispeli aj fanúšikovia z tamojšej rómskej osady. Podujatie organizovalo Obvodné oddelenie Policajného zboru spolu s policajnými špecialistami pre prácu s komunitami vo Veľkej Ide a miestnou samosprávou. Rómovia z tunajšej rómskej osady vytvorili štyri mužstvá – Real čhave, Juventus, FC Opruno, AC Roma. Piate mužstvo vytvorili z príslušníkov polície vo Veľkej Ide. Vyhralo FC Opruno.

NITRA – Parlament olašských Rómov získal od mesta Nitry 20ročný nájom kôlne na Orechovom dvore. Tu chcú Rómovia premeniť na multifunkčné komunitné centrum a chránenú dielňu. Túto operáciu pokladajú mestskí poslanci za prípad hodný osobitného zreteľa – preto aj nájomné je symbolické, 0,03 € (1 stará koruna).

VIEDEŇ – Rómovia čelia diskriminácii, keď migrujú po Európe v snahe nájsť lepšie podmienky na život, a vlády pri riešení tohto problému zlyhávajú. Konštatovali to 9. 11. odborníci pre ľudské práva vo Viedni na konferencii o rómskej migrácii. Okrem zlého prístupu k bývaniu, sociálnym službám a vzdelaniu sú Rómovia často vnímaní ako zločinci.

HUMENNÉ – Zástupcovia Cirkvi Ježiša Krista Svätých neskorších dní z USA navštívili Informačné centrum mladých (ICM) v Humennom. Účelom bolo finančne pomôcť pri materiálnom vybavení mládežníckeho klubu v rómskej osade Podskalka. Súčasťou návštevy bolo aj odovzdanie peňažného daru, určeného na vybavenie klubu v hodnote 2 000 eur (60 252 korún).
(www.romea.cz, www.rnl.sk, www.mecem.sk, pp)

BERLÍN – Berlínsky zemský ministr vnitra Ehrhart Körting oznámil zákaz ultrapravicovej strany Frontbann 24. Stalo sa tak poté, čo polícia 6. 11. vtrhla do niekoľika bytů v Berlíne. Nalezla vlajky s hákovými kříži, černé uniformy s říšskými orlicemi, obrázky Hitlera na tričkách, odznaky s hákovými kříži a runami SS.

BRATISLAVA – Poslance vládní slovenské strany Sociální demokracie – Směr Jána Kvorku viní prokuratura, že před třemi léty odvekl sedmnáctiletého Jána Lacka z romského sídliště Bambusky v Martině do skladu. Tam ho mlátil, až z chlapce vytloukl příslib, že politikovi zaplatí rozbité čelní sklo u auta. Příčinou sporu snad má být to, že poslanec i mladík se dostali do sporu kvůli sedmnáctileté dívce, snad prostitutce Zdence. Oba si na ni činili nároky.
(kh)

Rádio Rota, Španělská 6, 120 00, Praha 2,
Tel./fax: +420 / 222 987 677, 222 944 393
www.radorota.cz; e-mail: iveta.demeterova@radorota.cz

Adresa redakce Romano hangos a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00
tel.: 545 246 673 www.srnm.cz
číslo účtu: 27-488570217/0100

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798, 545 581 206,
fax: 545 214 418, gsm: 608 972 782
e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz
MHD: tram. 2, 4, 9, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 11, zast. Dětská nemocnice

Program na prosinec 2009

6. 12. 2009 *neděle*

Vstup do všech výstavních prostor ZDARMA.

Výstavy:
Svaz Cikánů-Romů 1968–1973. Z historie první romské organizace. • *Výstava potrvá do 21. 3. 2010*
Autorská výstava z muzejního fondu písemného materiálu při příležitosti 40. výročí založení Svazu Cikánů-Romů. Výstava popisuje činnost této významné romské organizace. Od svého založení v roce 1968 usilovala všemi směry o uchování romské svěbytnosti. Snažila se dosáhnout zastoupení Romů v oblasti politické, kulturní i sociální. Konečně se Romové mohli spolupodílet na řešení svých problémů. Na mezinárodní úrovni se Romové z Československa aktivně podíleli na ustavení Mezinárodní romské unie. S postupující normalizací byl Svaz v roce 1973 zásahem státu zrušen.

Doprovodná akce:
3. 12. Beseda s pamětníky Svazu Cikánů-Romů
Vzpomínkový večer vedle podávání číše vína příjemní také romská hudba; účast přislíbili legendární hudebníci z doby svazu (např. cimbálová kapela Eugena Horvátha, členové kapely Bagárovci a možná i další). Součástí akce bude historicky první udělení **CENY MUZEA ROMSKÉ KULTURY**.
Začátek akce v 16⁰⁰.

Paramisa. Sintové a Romové ve fotografiích Rogiera Fokkeho. • *Výstava potrvá do 14. 3. 2010.* • *Součástí vernisáže bude koncert kapely Paramisara (v překladu: vypravěči pohádek).*
Nizozemský fotograf Rogier Fokke se už mnoho let zabývá portrétováním Sintů a Romů z různých zemí Evropy. Za pohledem každého zobrazeného člověka se skrývá osobní příběh, který často vypráví o vyloučení,

pronásledování či útěku. Na výstavě bude ke shlédnutí reprezentativní výběr z této série.

Doprovodná akce:
10. 12. Promítání nizozemského filmu Jimmy Rosenberg: Otec, syn a talent, režie Jeroen Berkvens.
Film bude promítán v brněnském kinu Art, začátek projekce 21⁰⁰.
Snímek vypráví příběh Rosenbergů, světoznámé rodiny romských jazzových hudebníků. Tato akce probíhá za účelem připomenutí Mezinárodního dne lidských práv v Brně za podpory Nizozemského velvyslanectví v České republice.

Přednáška:
Přednáška z cyklu: Kdo jsou Romové?/Romské dítě v náhradní péči nazvaná **Romské děti v neromské rodině** se uskuteční **8. 12. v 17³⁰** v přednáškovém sále muzea. Vstup volný.
přednáší Psycholožka a romistka **Mgr. Martina Vančáková**, která má v pěstounské péči dvě děti.
Založila a vede projekt Naše romské dítě.

Stálá expozice:
Příběh Romů (Etapa 1939–2005) – Na historické ose prezentuje hmotnou i duchovní kulturu Romů.

Otevírací doba • po zavřeno • út–pá 10–18, poslední vstup 17¹⁵ • so zavřeno • ne 10–17, poslední vstup 16¹⁵

KNIHY NA PRODEJ

Ilona Ferková: ČORDE ČHAVE / UKRADENÉ DĚTI
Dvojjazyčná romsko-česká brožovaná kniha. Vyprávění ženy milující romský jazyk. S předmluvou Mileny Hübschmannové, jež autorce pomohla začít psát. Cena 35,– Kč + poštovné

Ladislav Herák-Arpy: ZA MŘÍŽEMI
(pravdivá zpráva o intrikách a násilí za zdmi věznic)
Zpověď člověka uvězněného ve valdické věznici plná zdrcujících zážitků. Cena 25,– Kč + poštovné

Vydalo SRNM, objednávky na tel.: 545 246 673, nebo na e-mailové adrese: rhangos@volny.cz

PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS

Příjmení a jméno:

Ulice, číslo domu:

PSC, místo:

Datum narození:

E-mail:

Telefon:

Název a sídlo peněžního ústavu:

Číslo účtu:

Název organizace:

Adresa:

ICO:

DIČ:

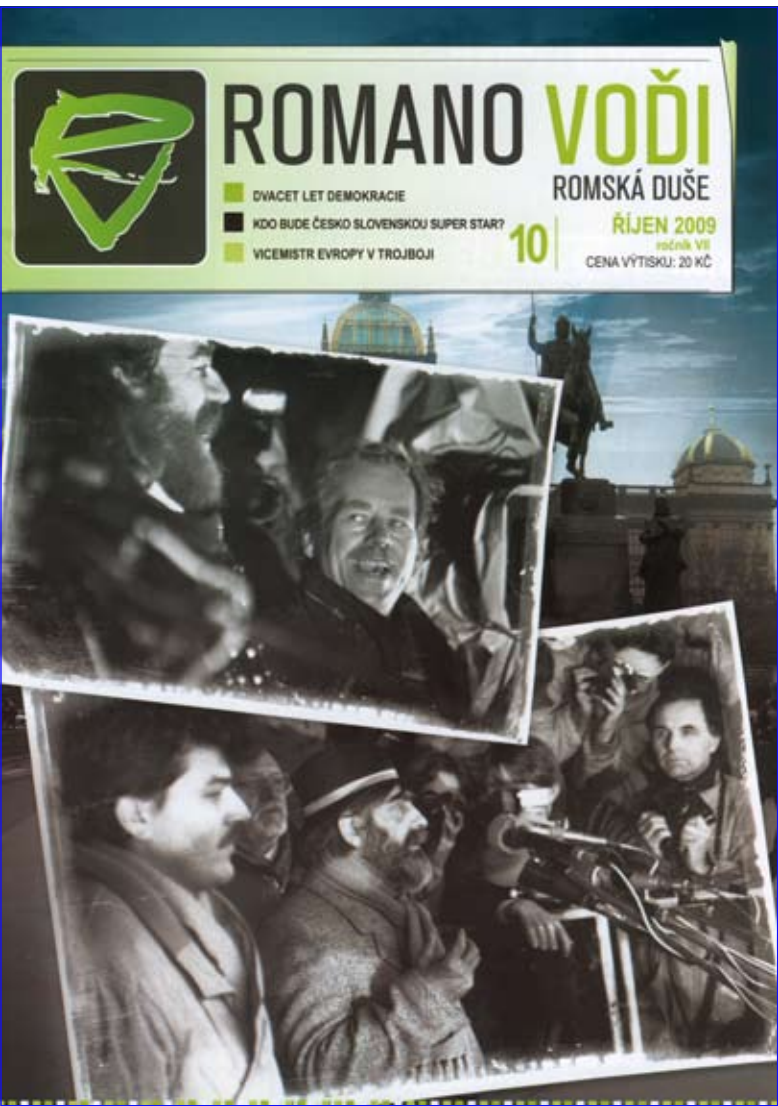
Počet objednaných výtisků:

Od čísla:

Způsob platby: ☐ hotově ☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:

☐ složenkou ☐ bankovním převodem na fakturu

Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, 602 00 Brno.
Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 27-488570217/0100. Cena předplatného na rok 2009 činí 240 Kč.

Kulturbüro Sachsen
HEINRICH BÖLL STIFTUNG
Weiterdenken - HEINRICH BÖLL STIFTUNG SACHSEN

DEMOKRACIE

**NEBEZPEČNÉ ZNÁMOSTI.
PRÁVICOVÝ EXTREMISMUS V MALÉM
PŘÍHRANIČNÍM STYKU. (SRN-CZ)**

Miroslav Mareš Dějiny organizovaného pravicového extremismu v Česku | Maria Grjasnow Dějiny organizovaného pravicového extremismu v Německu | Miroslav Mareš Ideologické prameny českého pravicového extremismu | Friedemann Bringt / David Begrich Transformační procesy východoněmeckého neonacismu | Frank Carstens Kdýž se z nepřátel stanou přátelé. Konfliktní linie německých a českých neonacistů | Carsten Enders Evropské propojení pravicových extremistů | Jan Raabe Bratrství překračující hranice. Rechyroek a obchod. hudbou | Klára Kalibová / Ondřej Cald Informace o propojení českých a německých neonacistů | Petra Schickert / Markus Kemper Formy aktiv a strategie pravicových extremistů v Sasku | Hendrik Lasch «Zakázáno? Žádný problém» – na německo-českých pohraničních trzích jsou pravicoví extremisté stále úspěšní | Klára Kalibová Rasové násilí a násilí páchané pravicovými extremisty – Situace v ČR po roce 1989 | Markus Pape Případová studie. Interview s Markem Polákem ml. | Oběti pravicové extremistického násilí v Sasku. Situace z pohledu poradce IMAL e.V. a RAA Sachsen e.V. | Sander Schulze »Je to klima, které musíme změnit.« | Juliane Wetendorf Vzorový případ | Sander Schulze Rozhovor s mladíkem z malého města na českých hranicích | Miroslav Mareš Reakce legislativy a judikativy na pravicový extremismus v Česku | Volker Lange Reakce policie na extrémně pravicové aktivity v Sasku. | Jan Raabe »Mý už to nějak zařídíme?« Přístup státu k pravicovému extremismu – kritický rozbor | Carsten Enders »U nás nejsou žádní náckové« – Přístup k pravicovému extremismu v německé společnosti | Miroslav Bohdálék »Četli nejsou rasisti, jen nemají rádi Romy.« Reakce na pravicový extremismus v české společnosti.